

Katrine Lilleørs prædiken juleaften

Taler

Katrine Lilleør
Præst

Dato

24. december 2025

Sted

Sankt Pauls Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 2, vers 1-14

1 Julefred. Altså det er jo ikke fordi, jeg i de 100 år, jeg har været præst, ikke egentlig har talt om fred sådan, men det har jeg faktisk ikke. Og det er jo ikke kun fordi, at vi har været så heldige sammen ikke at have så stor grund til at efterspørge freden, som vi har i de her år.

5

Det er også fordi – jeg ved ikke, om I kan mærke det – men bare hvis man for eksempel siger julefred, kan I mærke, hvordan det sukrer mellem tænderne. Altså det er sådan ligesom sukker med sukker på. Og ikke fordi der ikke er nogen, der har brug for fred. Bevar mig vel. Det har de fleste
10 julesammenkomster jo.

Der er også – der er jo tit sådan en ufred i de fleste bedstefamilier, der lige ligger og ulmer der, som godt kan vise sit ansigt på uventede tidspunkter ved de fejring.

15

Nej, altså spøg til side. Det er bare af en eller anden grund – og måske er det sådan, at der skulle noget erfaring til, og der skulle nogle indsigter i evangelierne til – der gjorde, at jeg endelig dette år egentlig kunne komme frem til, hvad det egentlig er, det juleevangelium kulminerer i.

20

Jeg undskylder, at jeg føler en smule, at jeg har talt udenom, fordi hvordan kan man egentlig komme udenom stort set hver eneste jul, hvis ikke altid at tale om den julefred, som hele det, jeg læste, netop kulminerer i. Så fred til mennesker med Guds velbehag. Det var det, de kom for at synge ud over hyrderne. Fred til
25 mennesker med Guds velbehag. Ja tak. Fred til verden med Guds velbehag. Ja tak. Men der står bare ikke verden. Der står mennesker.

Og eftersom at Gud og Kristus selv altid taler i anden person, direkte tale, de
30 henvender sig med et du til hver enkelt af os hele tiden, og så igen i evangelierne
– ja – er det faktisk forbeholdt engle stort set at forholde sig i flertal, når der
virkelig skal fortælles noget vigtigt. Fred til mennesker med Guds velbehag,
synger de. Fred til mennesket med Guds velbehag er i virkeligheden mere
præcist for, hvordan Kristus forkynnder. Det er altså et personligt anliggende.

35 Det er et budskab først og fremmest til dig og mig. Helt personligt. Det er det,
der ligger i det. Og jeg er nærmest lykkelig over, at jeg har fået øje på det, fordi
jeg kan jo se, hvordan det især i Lukasevangeliets er et – det er sådan set et lys,
man kan bære med sig igennem hele det evangelium og så at sige læse det ud fra:
40 hvad er det, Kristus vil os? Også når han råber. Han vil ikke os noget. Han vil
dig og mig. Hvad vil han? Han vil os fred. Fred. Han vil os også glæde. Det
hedder glædeligt budskab. Evangelium betyder glædeligt budskab. Bevares, det
vil han. Men i virkeligheden så er glædens storesøster vel fred. Altså fred i sind.
Kan man være rigtig, rigtig glad, uden at man i det mindste har fred med alt
45 andet? Der er i hvert fald noget, der må fjerne sig, det ufredelige eventuelt. Ja.
Og nu jeg siger det med det ufredelige – altså hvor kommer nemlig ufreden fra?
De andre? Det synes jeg altså så absolut og ubetinget. Jeg kan høre, der er nogle
af jer, der godt kender det. Ja.

50 Men igen, henvendelsen, den er rettet til dig og mig. Det er dig, der tales til. Og
løftet er her, at der skal være fred, og der skal være fred i dit hjerte. Hvis du i
øvrigt kunne lade være med at gå i vejen for den. Jamen, der er jo ikke nogen, der
har sagt, det skal være muntert at gå i kirke juleaften. Og vi bliver jo nødt til at
komme ned under sukkerlaget, hvis vi skal stå det her. For jeg kan sige så meget
55 som, at Kristus er ikke lavet af marcipan. Det er han ikke.

Det er, det er: Han vil os noget. Han vil vores fred i sindet. Det er det, han vil.
Det er det, han insisterer på. Og i løbet af samtlige fire evangelier blottlægger han
jo gang på gang, hvordan vi selv går i vejen for den fred, der ellers ligger lige for,
60 for den glæde, der ligger lige for. Og nu er det ikke, fordi jeg står her juleaften og
siger, at alting er din egen skyld, når du er ked af det. Det har jeg ikke sagt, for
sådan er det ikke. Men jeg siger bare, der findes mange dage, i hvert fald i mit liv,
hvor glæden ikke absolut er den største. Og der er jo ingen grund til, at det ikke
skulle være det, men det er det bare ikke.

65 Og freden – ja – den kan jeg slet ikke, jeg kommer slet ikke i nærheden af, hvad

fred egentlig er i den sammenhæng. Og så er det da, ved I hvad? Så er det da tankevækkende at få øje på, at det jo i virkeligheden er ufreden i dig og mig, han gang på gang påtaler, ikke mindst i Lukasevangeliet, hvor altså fortællingen om Kristus i krybben står, hvor bolden eller lyset så at sige tændes til at læse resten af evangeliet med. Og det er da også tankevækkende, synes jeg, at få øje på, at det er det samme evangelium, hvor altså – normalt er det jo sådan i alle fire evangelier – at det ofte er Kristus, der rusker en eller anden, han er oppe at diskutere med. Eller hvis det endelig skal være, sådan nogle flere idiotiske præster. De er tit i flertal. Ja. Der er der ikke noget, der er ændret på i 2000 år, vil jeg sige.

Men altså, han rusker i den grad jo altså også den enkelte mand i Lukasevangeliet. Det er, som jeg lige husker det nu, det eneste evangelium, hvor der også er i hvert fald to fortællinger, hvor det er et eksempel på, at der er et menneske, der har fattet det med freden, og så er der et, der ikke har fattet det. Og før jeg bryder ud i den ene af de to fortællinger, skal jeg lige huske at sige: Man kan ikke tåle at høre det, hvis man tror, at hvis man går rundt og er ufredelig i sit hjerte, så bliver Gud sur, og så ryger man ud. Altså det kan man jo ikke, vel? Du har fået at vide i din dåb, at du ikke ryger ud af noget som helst, hvad angår Gud. Men du kunne godt ryge ud af glæden og af freden. Helt ved egen hjælp. Også ved de andres, men helt ved egen hjælp.

Så derfor, når nogle i evangelierne også er decideret dem, der gør det forkerte, så fordømmes de ikke ud for evigt, men de illustrerer, hvordan man kan komme til at gå – kan man sige – ufredens vej. Nu tør vi godt høre det. Vi er i kapitel 10. Der er to fortællinger, og jeg glæder mig til at nævne den sidste af dem, fordi næste år, der skal vi have den første af dem – velkommen til – en føljetonprædiken, der går over to jule. [latter] Ja. Fordi det bliver alt for meget med dem begge to. Det må I kunne forstå, og det vil I forstå, når nu jeg fortæller, at det er jo især den ene, som vi tager til næste år, som jo altså er den, som de fleste mennesker tager med sig ud i verden og fornøjeligt til egen glæde og morskab og ophøjelse slår andre mennesker oven i hovedet med. Og det er den barmhjertige samaritaner. Nå, nej, det kender I selvfølgelig ikke herinde, men de andre ude i verden, de har det med at bruge næstekærlighed som noget, de andre ikke er. Den tager vi til næste år, fordi i år skal vi nærme os i en genvej til det med freden – hvordan man finder freden, når man har et ufredeligt sind ind imellem.

Hvad det er med det der, hvad man skal gøre rigtigt. Der tager vi den fortælling,

som ligger lige efter fortællingen om den barmhjertige samaritaner. Fordi både den barmhjertige samaritaner handler i virkeligheden – ligesom denne fortælling, jeg kommer med nu – om to, der går i vejen for sig selv. Altså
110 ærgerligt nok går sådan i vejen for sig selv.

Det er nemlig sådan, at ikke så snart er Kristus færdig med at fortælle historien om en barmhjertig samaritaner, tale med den lovkyndige, han har fortalt historien til, før han kommer ind i den by, hvor Martha og Maria bor. Lille bitte
115 historie. Martha og Maria. Og der står i fortællingen fuldstændig vidunderligt – det er en oplagt julehistorie. Altså, det er sådan, at ved synet af denne vigtige gæst – og Maria er altså ikke hans mor, vel? Hun er Marthas søster her – Maria, hun... og så kommer gæsten. Vigtig gæst. De ved, hvem han er. De bliver lykkelige, for han kommer.

120 Og Martha, hun farer ud i køkkenet. Og der står simpelthen, at hun straks har travlt med at gøre alt parat til gæsten. Hvad gør Maria? Skal hun ikke med derud? Nej, det skal hun ikke. Hun sætter sig i det øjeblik, at Herren tager plads. Og jeg har forestillet mig, at han har sådan nogle kjolefolder på – altså den
125 kjortel – og der sætter hun sig formentlig på en lille skammel for hans fødder og lytter til, hvad han har at sige.

Nå ja, så er det... og nu skal jeg citere, for I tror på det rigtigt, hvad jeg siger, for det er fuldstændig et fantastisk citat, vi kommer til her nu. Så står altså Martha
130 herude og gør klar og gør klar. Hun har nok også tænkt: Hvor bliver Maria af? Hun må da komme lige om lidt. Altså, jeg kan da ikke stå her selv. Der er både det og det og det.

Hvor er hun henne? Og kan I så forestille jer det her – lev jer nu ind i det – at
135 hun kigger ind. Og hvor sidder hun så? Hun sidder. Hun står ikke engang. Hun har taget plads. Og som om jeg ikke også kunne tænke mig at sidde der – dér vil jeg da allerhelst sidde, når man er Martha. Men hvad så med det, der skal laves?

Og så kommer replikken på tværs af 2000 år. Hun ignorerer Maria. Altså hun
140 stiller, hun retter sig direkte mod Kristus og siger: “Herre, er du ligeglad med, at min søster lader mig være alene om at sørge for dig?”

Vi tager den lige igen. Hun sagde det. Prøv at høre her. “Herre, er du ligeglad med, at min søster lader mig være alene om at sørge for dig?” Og så kommer det:

“Sig dog til hende, at hun skal hjælpe mig.” Tænk, det siger hun lige fire-fem linjer nede fra den store fortælling om næstekærlighed, næstekærlighed, næstekærlighed. Og hun har da ret. Hvad tænker han på? Altså, hvad tænker han på?

150

Men det, der nu er opfordringen hertil, hvor det jo handlede om julefred – jeg har ikke glemt det – det er nok simpelthen antitesen til indre fred, vi har at gøre med her, ikke? Det er ufreden i det indre. Det er alle de følelser, der vælder op i Martha. Og det må jeg have lov at sige: Det er hverken kønnet eller forbeholdt
155 køkkenarbejde. Der går ikke et menneske rundt – og der er i hvert fald slet ikke et voksent menneske, og heller ikke et voksent menneske, der er ærligt over for sig selv – som ikke kender den der følelse: Undskyld mig, her står jeg alene. Hvor er alle de andre? Og her er det så ikke bare alene svigtet af sin søster, men også af Gud i himlen.

160

Altså nu på jorden for en kort øjeblikstund siddende der. Ham, der taler om næstekærlighed. Hykleriet bliver ikke større. “Sig dog til hende, at hun skal hjælpe mig.” Og det er her – hvis du ikke kommer ind i den følelse, så kan du... men det skal vi. Kom nu. Gå med i det. Lad være med at sidde og sige: Det har
165 jeg aldrig gjort. Men så kender du nogen, der har den tankegang, ikke? Kom nu. For vi bliver jo nødt til at gå den vej ned i det for at kunne forstå, hvad det så er, han svarer, for at blive ramt af, hvad Gud i himlen, Kristus, altså svarer hende. Så fordi man kunne jo godt forestille sig, at han her skubber forskrækket stolen tilbage, rejser sig op og siger: Det er også rigtigt, Maria, du må skynde dig ud, og
170 så kommer I begge to ind. Kunne man godt forestille sig, synes jeg.

Han svarer sådan her: “Martha, Martha, du gør dig bekymringer og er urolig for mange ting, men ét er fornødent. Maria har valgt den gode del, og den skal ingen tage fra hende,” sagde han. Helt utroligt på sådan en juleaften, ikke? Og
175 der bliver ikke meget julemiddag ud af det, hvis alle sammen tænkte sådan. [latter] Fuldstændig forrygende. Helt suverænt. Hun har valgt den gode del. Ja.

Nå, men så tak for ingenting. Hvad med julefreden? Hvad det var, vi kom fra, og næstekærligheden og alt. Ja, det kan man lige tænke over, mens vi hører engle
180 – eller i hvert fald noget, der lyder sådan – synge.

[Kirkekoret synger]

185 Vi har kun ét bud, vi kristne, og det er dobbelt, og det hedder: Du skal elske
Gud, og du skal elske din næste som dig selv. Det er deraf næstekærligheden så at
sige udgår. Det er dette bud om at elske næsten som sig selv. Problemet er, at
hvis man glemmer den første del af buddet, så bliver næstekærlighed en lov på
190 linje med færdselsloven eller Emma Gad, eller hvad vi nu kan kalde det. Sådan
noget, hvor man kan slå hinanden hårdt oven i hovedet med. Og det er en
fuldstændig forvridning af, hvad næstekærlighedsbuddet er. Det kan nemlig
ikke tænkes uden “du skal elske Gud”.

Og så tænker vi straks: Det er en præstation. Hvordan elsker man Gud? Og så
195 svarer Kristus gang på gang: Jamen, min ven, at elske i denne sammenhæng er at
høre, hvad jeg siger. Når I nu sidder her – ja, når vi sammen... jeg hører jo,
selvom jeg taler, jeg hører jo også, hvad han siger. I det øjeblik, vi hører det, der
elsker vi ham. At elske Gud er at høre, hvad han siger. Og det, han siger – nu
kommer det – det kan du aldrig sige dig selv. I det øjeblik Gud siger noget til
200 dig, der sætter to streger under alt det, du altid har syntes, alt det, du altid har
ment, og alt det, du er, og alt det, du ved, alt det, du kan, og alt det, de andre er,
så har du ikke hørt efter.

Hvorfor? Ja, fordi af os selv står vi i vejen for den glæde, som er hans glæde, og
205 som ingen kan tage fra dig. I vejen for den fred, der er hans fred, som ingen kan
tage fra dig.

Men hvordan du finder frem til de to, det kommer du kun frem til ved at høre,
hvad han siger. Men hvad siger han så? Ja, han siger jo noget hver eneste søndag
210 året rundt og alle helligdage og således også i dag med juleevangeliet. Der sagde
han tre ting. Han sagde først – ja, han lod jo så i dag engle sige det, og det er
mindst lige så godt – der synger de for det første: Frygt ikke.

Og det er jo så præcist, for der er vel intet, der kan ødelægge din og min indre
215 fred, som når vi frygter. Frygt ikke. Hør det. Frygt ikke. Hvad så i stedet for at
frygte? Jeg forkynnder jer en stor glæde. Så kommer det, som skal være. Glæden
skal være. Og det er altså det hele i sin essens sagt, at glæden aldrig kun var. Den
er, men den skal også være.

220 Og det er det at forvente den glæde, der skal være – det er det, der er lige den
direkte vej til det tredje, der bliver sagt i dag, nemlig freden til mennesker med
Guds velsignelse. Det er, når du og jeg kan glæde os forventningsfuldt til den

glæde, der skal være, at der indfinder sig fred. Hvordan? Ja, det kan da siges
225 langt, men det kunne jo også nu siges helt kort ved, at når bitterheden,
ensomheden – hvor er de andre, hvor er hun, der skulle hjælpe? Hvor er dem,
der skulle forestille at elske mig? Hvor er mine venner? Hvorfor er jeg helt
alene? Hvorfor? – når det rammer dig og mig, og det gør det jo nogle mere end
andre, nogle perioder af et liv mere end andre. Men den der Martha-afmagt: Er
230 de alle sammen bare helt ligeglade. Sådan føles det.

Hvad skal vi så dér? Ved I hvad? Så skal vi gøre det, vi nu har gjort en stund
sammen. Så skal vi sætte os ved siden af Maria og læne os dybt ind i folderne på
hans kjortel. Og så skal vi høre: Glæd dig. Se for dig, at der skal være glæde. Brug
235 det til at hæve dig over al den bitterhed, al den fortrydelse, alle de svigt, alt, hvor
du kan gå en gang imellem og blive grebet af ganske enkelt. Se, om du kan løfte
dig op her. Og det, det handler om, det er, at du kan ikke bede andre om at gøre
det for dig. Det er dig selv, der skal kutte i din tanke. Det er Kristus kun, der kan
hjælpe dig. Og det gør han jo ved at lede din tanke ind på glædens og fredens vej.
240 Hvordan igen? Jamen, ved igen, at du glæder dig både over det, der er, men også
det, der skal være. Og det kan man altså ikke samtidig med, at man er møgbitter,
altså.

Og i det øjeblik, du gør det, så vil du jo se på dem, der ærgrer dig muligvis lige nu
245 og skuffer dig, og som er overfladiske og får dig til at føle dig alene – så vil du
helt anderledes med den glædesforventning i dit hjerte kunne se lige så mildt på
dem, som Kristus i dag så på Martha. Og se, når vi kan det, dér er freden i og om
os. Amen og glædelig jul.

250 Lov og tak og evig ære være dig, vor Gud, Fader, Søn og Helligånd. Du, som var,
er og bliver én sand treenig Gud. Højlovet fra første begyndelse nu og i al
evighed. Amen. Trøst og styrk du, vor Gud, alle, som er syge og sorgfulde, hvad
enten de er fjerne eller nære. Vær med enhver, der sidder eller ligger i mørket og
dødens skygge. Velsign og bevar vor kirke og i den. Velsign og bevar dåb og
255 nadver. Og lad dit ord have frit løb blandt os, så dit ord må gå fra hjerte til
hjerte. Hold din hånd over vort folk og fædreland, over Danmark. Velsign og
bevar vor konge Frederik den Tiende, dronning Mary, dronning Margrethe den
Anden, kronprins Christian og hele det kongelige hus. Vær med vore dommere.
Vær med vort tjenestgørende politi og enhver, der gør tjeneste for Danmark. Og
260 vær med vore magthavere. Lad dem træffe de kloge beslutninger. Skænk
Ukraine og Europa fred. Læg forsoning i russernes og ukrainernes hjerter.

265 Skænk Mellemøsten din fred. Læg forsoning i de stridende parter hjerter. Vær med enhver, der i denne verden bliver forfulgt for dit navns skyld. Vær med enhver, der mangler et hjem.

270 Og vær med enhver af os, så vi bliver bedre til at tage vare på den natur og de dyr, der er i den natur. Og vær med os, når bitterhed og ensomhed og afmagt tager os. Læg den sikre overbevisning i vore hjerter om, at du, når døden sænker sig, vil bære os på morgenrødens vinge lige ind i dit lys. Amen.

275 Vi er jo på forskellige tidspunkter, måske fra det ene øjeblik til det andet, Maria og Martha. Det, det vel i virkeligheden går ud på, det er, om man kan så at sige finde det sted, hvor man ikke går i vejen for hverken fred, glæde eller tilgivelse i sit hjerte. Eller tilgivelse. Husk nu på, at tilgivelse er altid uretfærdig. Tilgivelse er altid sådan noget med: Jamen tænk så, hvis de bare gør det igen. Ja, det er jo det, ikke? Der er en udsathed i tilgivelsen, men der er også en glæde i den og en frisættelse i den.

280 Men når vi nu forlader kirken om lidt sammen og har lagt os på sinde, at det er så vejen til fred og glæde, så tillad mig her at minde om til sidst, at det er sagt til hver enkelt af os. Man kan ikke og skal ikke bruge det imod hinanden. Du skal tilgive, du skal være mild, du skal være overbærende, du skal lade mig sidde. Du kan bare... altså, det var ikke det, præsten sagde her i dag. Nej, det er det, vi gør
285 nemlig. Vi kan ikke lade være. Men der er der ingen glæde i. Der er der intet løft i. Og der er der slet ingen fred i.

Nej. Dette her, det var sagt til hver enkelt af os. Og fordi vi hørte det sammen, så kan vi mærke på den måde, vi har været her på, hvor sandt – hvor sandt – det er.
290 Så lad os da gå ud af kirken her juleaften. Lad os gå, når vi går, fredens, forsoningens og tilgivelsens vej. Ikke kun for at glæde de andre. Ikke for at Gud skal klappe sine hænder, for han går også med os, når vi ikke kan noget og er Martha. Nej. Vi skal gøre det, fordi det er så dejligt at få lov at gå sådan gennem livet ganske enkelt løftet og klar til, hvilken glæde der end måtte komme i mødet
295 med den anden.

Kilde

Youtube (Sankt Pauls Kirkes Youtube-kanal)

300 Kildetype

Transskription

Tags

Anden tekstrække, Juleaften, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/katrine-lilleors-praediken-juleaften>

305

310

315

320

325

330

335